

Under hensyn til lovforslagets udformning af de materielle betingelser vil politiet i øvrigt næppe have behov for på samtykkegrundlag at gennemføre indgreb mod en sigtet i tilfælde, hvor de materielle betingelser ikke er opfyldt.

Efter de gældende administrative instrukser skal samtykket være skriftligt. Dette krav foreslår udvalget opretholdt og henviser i den forbindelse til, at skriftlighedskravet afskærer efterfølgende tvivl om, hvorvidt et samtykke er afgivet. Dette er også en fordel for politiet. Hertil kommer, at kravet om skriftlighed næppe vil volde politiet praktiske vanskeligheder, da det kun vil få betydning ved de mere indgribende legemsundersøgelser, hvor der i mangel af samtykke kræves forudgående eller efterfølgende retskendelse.

Justitsministeriet kan tiltræde Strafferetsplejeudvalgets forslag, herunder om at et skriftligt samtykke alene har betydning for kompetencen, men ikke for de øvrige betingelser. Det foreslås dog i overensstemmelse med udtalelser fra nogle af de hørte instanser, at der tillige skal foreligge samtykke, der ikke behøver at være skriftligt, fra en eventuel beskikket forsvarer.

Der henvises til lovforslagets § 792 c, stk. 5.

4. Legemsindgreb mod ikke-sigtede.

a. Tvangsindgreb.

I betænkningen foreslår Strafferetsplejeudvalget, at adgangen til at pålægge en ikke-sigtet at underkaste sig et legemsindgreb begrænses til legemsbesigtigelse, der ikke kræver afklædning (oversigten pkt. 1-3).

Der er således i udvalget enighed om, at de mere byrdefulde legemsindgreb ikke bør kunne påtvinges en ikke-sigtet. Det bør eksempelvis ikke kunne pålægges et voldtægtsoffer at gennemgå en gynækologisk undersøgelse eller et andet voldsoffer at underkaste sig en indgående lægeundersøgelse til brug for straffesagen.

Udvalget er opmærksom på, at dette i særlige tilfælde vil kunne påvirke muligheden for at gennemføre efterforskningen på sædvanlig vis med den risiko, der ligger heri for ikke at kunne opklare en forbrydelse.

Udvalget finder dog, at det generelle hensyn til ofrets integritet vejer tungere, når der er tale om alvorligere legemsindgreb. Hertil kommer, at fysisk gennemtvungelse af sådanne indgreb mod et voldsoffer forekommer helt uacceptabel. På den anden side vil gennemtvungelse ved hjælp af retsplejelovens vidnetvangsmidler (f.eks. ved at politiet tager den på-

gældende i forvaring) være upraktisk, da undersøgelsen som regel skal iværksættes hurtigt.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør en person, der har været offer for en forbrydelse og dermed er fysisk og psykisk påvirket heraf, ikke bagefter af myndighederne kunne underkastes et nyt tvangsmiddel i form af et intenst legemsindgreb. Justitsministeriet kan derfor tiltræde Strafferetsplejeudvalgets indstilling, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed (§ 792 d, stk. 2).

Efter gældende ret må der – efter rettens konkrete afvejning i det enkelte tilfælde af ulempen m.v. ved indgrebet sammenholdt med den efterforskningsmæssige betydning af indgrebets foretagelse – antages at være en adgang til at gennemføre legemsundersøgelser af en ikke-sigtet uden dennes samtykke.

Lovforslaget indebærer således på dette punkt en ændring i forhold til retstilstanden i dag. Den praktiske rækkevidde heraf er dog begrænset, idet det efter det oplyste kun er meget sjældent, at et offer protesterer mod en legemsundersøgelse. Nægter en forurettet at medvirke, afstår politiet i øvrigt sædvanligvis fra indgrebet.

Endelig kan henvises til betydningen af et samtykke nedenfor pkt. d.

b. Kriminalitets- og indikationskrav.

Som betingelse for at kunne pålægge ikke-sigtede at underkaste sig legemsbesigtigelser foreslås, at efterforskningen vedrører en forbrydelse af en vis grovhed udtrykt ved en strafferamme på mindst fængsel i 1 år og 6 måneder (§ 792 d, stk. 2).

Det kræves endvidere, at indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Denne udformning af indikationskravet betyder en stramning i forhold til reglerne for sigtede, idet det svarer til kravet ved legemsundersøgelser af sigtede.

Det følger i øvrigt af indikationskravets formulering, at der ikke vil være mulighed for at optage fingeraftryk og personfotografier af ikke-sigtede i andet øjemed end til brug for efterforskningen i den konkrete sag. Der kan altså ikke optages fingeraftryk og personfotos af ikke-sigtede alene med henblik på opbevaring i registre og fototek.

Det bemærkes endelig, at der ifølge sagens natur ikke skal være noget mistankekrav ved indgreb mod ikke-sigtede.

c. Kompetencekrav.

I overensstemmelse med gældende ret foreslås, at kompetencen til at træffe bestemmelse om legemsbesigtigelse hos en ikke-sigtet skal være hos retten.

Denne kompetenceregulering foreslås dog som hidtil kombineret med en almindelig »periculum in mo-